

5. Det tänkte vi inte på....

Av Nils Förander

Vårt första försök hade blivit ett praktfiasko. Klockebäckens vårflod tog vattenhjulet med sig innan vi ens hann pröva det. Men skam den som ger sig.

– Du Nisse, den här gången ska vårt vattenhjul snurra lika fint som dä nere ve Stockforsen.

Det som vi får strömmen ifrå, sa Olle, med tummarna bakom hängslena, medan han tittade ner på våra just färdiga snickerier. Han hade byxor av äppelknyckartyp och ett smutsigt bandage runt sitt stora, vitblonda, sidbenade huvud. De blåa, nyfikna ögonen spanade ständigt efter nya möjligheter. Han var sällan utan bandage eller plåster. Hade nyss kört omkull med sin pappa Folkes lättviktare. När han blev stor skulle han bli motorcrossförare. Vi hade varit och tittat på motorcross i Vetlanda.

– Olle, du ser nästan ut som Döbeln vid Jutas, som vi har bild på i en bok hemma. Han vann slaget, men fick jätteont i huvet efteråt, sa jag. I da ska vi mä vinna, men utan å få ont.

Solen lyste. Det var härlig vårdag. Lärkorna hovrade och sjöng över oss, när vi bar vad som behövdes nedför branten till den skönt sorlande Klockebäcken. Sädesärlorna hoppade runt på stenarna som stack upp ur vattnet, och fångade årets första myggor.

Vi valde platsen där bäcken passerat den sumpiga maden och trängdes ihop som en tratt i en smal, grusig ränna, där vattnet brusade nedströms mellan stenar och stånd av gula kabbelekor längs kanterna.

Den här gången var vi väl förberedda. Vi hade sågat och fogat ihop ett praktigt, fyrbladigt vattenhjul. I mittpunkten på båda sidorna hade vi spikat i femtumspikar. Halva spikarna stack ut på sidorna. De skulle bli axeln som hjulet skulle snurra kring. Därtill två stag toppade av varsin märkla, som hjulets spikar skulle stickas in i och rulla på. Genom rörstumpen, som vi hittat, skulle lagom mycket vatten strömma genom dämmet och spruta ner på hjulet. Vid bäckkanten samlade vi ihop det som behövdes till dämmet: många stora stenar och en trave torvor. En från stank av dy steg upp från torvorna och våra händer. Vi tog av oss byxor och skor och lade dem på ett par mossiga stenar.

– Här ska dämmas! ropade Olle. De ä så dom skriker när dom ska spränga eller göra nåt annat farligt, vet du.

– Men det här ä väl inget farligt? sa jag lite osäkert. Hur djupt kan det va?

Barfota och barbenta plumsade vi ner i bäcken. Vi sjönk ner en bit i dyn. Isande kallt vattnen strömmade mellan benen ända upp till skrevet. Kalsongerna blev blöta. Nu gällde det att handla snabbt. Först i med stenarna, som skulle bli stommen i dämmet. Röret klämde vi fast mellan de översta stenarna. Sen tätade vi med torvorna. Strömmen fångades upp. Den nästan vände, och vattnet började stiga. Men det läckte lite här och där. Jag rusade bort och slet

upp små tuvor, som stack upp ur maden. Olle stoppade dem i hålen. Det funkade rätt bra. Vattnet steg i vår damm.

– Ser du, Nisse? ropade Olle, nu kommer det vatten genom röret. Nu måste vi dit med vattenhjulet!

Snabbt tryckte vi ner trästagen med hjulet emellan sig, där vattenstrålen plaskade ner. Hjulet började snurra fort, fort; det stod som ett dimmigt moln av hoppande vatten omkring det.

– Den här gången grejade vi det, sa jag stolt. Vi måste visa det för de andra. Jag kan hämta dom: Jan, Lasse och Nils Eliasson. Bosse är nog för liten.

Då märkte vi det. På ena kanten började det strömma vatten över dämnet. En torva följde med och färgade det annars så klara vattnet nedströms brunt och smutsigt. Vattnet i dammen fortsatte stiga.

– Olle, vi måste öppna en kringränna vid sidan, där en del vatten kan rinna förbi annars bara stiger och stiger det tills det river dämnet. Här är en fåra där det nog har runnet förut, när då har vatt högvatten. Jag försöker öppna upp den igen.

Med en gårdsgårdsstör stötte och rev jag i fåran. Det gick bra i den mjukblöta myrmarken närmast maden. Rännan vattenfylldes efter mig. Men sen blev det hårdare och svårare i den fastare marken på andra sidan dämnet.

– Skynna dig, Nisse, skrek Olle, annars rasar alltihop!

– Jag ä snart igenom. Håll i dämnet!

Samtidigt som jag lycklig såg den första rännilen från kringrännan rinna ner i bäcken nedanför dämnet, hörde jag Olle ropa:

– Nu ryker den! Och jag såg hur vårt fördämningsverk brast och de uppdämda vattenmassorna, torvorna och vattenhjulet kastades neröver längs bäckravinen. Med oroliga blickar följde vi hur den smutsiga flodvågen vräkte sig nedför mot Stockagårdsbron. Vem stod där?

– Ser Du Olle. Det är ju Hulda, våran lärinna. Hon sköljer sin byk i bäcken.

– Hon som ä så sträng! Nu skitar vi ner hennes tvätt.

– Kanske åker alltihop med bråten ner i kanalen.

– Huka dig, så hon inte ser oss

– Ska vi skrika och varna henne?

– Hon hinner ändå inte göra nåt. Vågen är nog redan där.

Vi hörde ett skri långt därnerifrån: ”Vad händer? Min rena tvätt!”

– Huka dig, så hon inte ser oss!

– Ska vi hjälpa henne eller smita? Hon har nog inte sett oss, sa jag.

– Vi kan ändå inte gå te henne, som vi ser ut, sa Olle och pekade på sina

dyiga ben och blöta kalsonger.

I våra samveten stod en kort, intensiv kamp mellan det Rätta, att ärligt stå för vad

vi gjort och det Fega, att smita undan.

– Vi har ju bara haft otur, att hon var där. Det kunne vi ju inte veta, sa jag.

Vi kröp bakåt till stenarna med våra kläder. Liggande bakom stenarna trädde vi på oss byxor och skor. Med skyle av en buskridå hukade vi oss in i lilla skogen. Där hade vi en hydda. Vi slog oss ner, andades ut och tänkte efter.

– Nu får jag nog stryk av farsan, sa Olle. Di räknar ut att det var vi. Det kanske är lika bra att vi går hem och säger som det ä?

– Men då gör vi dä hemma hos mig, för då slipper vi stryk, sa jag.

De blöta kalsongerna kylde. När vi kom upp i prästgårdsträdgården såg vi, att mamma var ute i trädgården och planterade. Hon mötte oss med krattan i hand. Hon tittade provande på oss.

– Var har ni varit? Ni ser blöta ut.

– Ja vi var nere vid bäcken. Kabbelekorna blommor där nere, men du vill ju inte ha såna, De vissnar ju så fort, när de kommer in.

– Er fröken Hulda ringde och sa att det hänt nåt förfärligt. Hela hennes tvätt hade sölats ner av en stor dyflod, som plötsligt kom farande längs bäcken. Hon tyckte att hon såg ett par pojkar uppe på maden som smet iväg. Ni kanske vet vilka det var?

– Det kan va Jonny och Oliver som har försökt dämna längre upp i bäcken, försökte jag, men vi har inte sett dom.

– Nä, sa Olle till mamma, dä va vi. Vi skulle bara dämna upp till vårt vattenhjul, men dämet sprack.

– Vad vill ni göra nu då? frågade mamma uppfostrande med söndagsskol-lärrarmin. Och besviken över sin äldste sons oärliga försök att skylla ifrån sig.

– Be om förlåtelse, sa jag, fylld av dåligt samvete och vilja att blidka mamma.

– Sent ska syndaren vakna, sa mamma, med det är precis vad ni ska göra.

– Är det Gud vi ska be om förlåtelse? frågade jag.

– Ja, för det att du försökte skylla ifrån dig. Det här med dämet tror jag inte Gud bryr sig om. Men det gör eran lärinna Hulda, som måste tvätta om både lakan och mattor. Klart hon är arg, det borde ni fatta!

– Vi kunne plocka blommor te henne, sa Olle, som märkte att han låg bra till hos mamma Hillevi.

– Precis det, Olle och du Nils, det är va ni ska göra. Varsin fin bukett vårblommor ska ni ge henne. Och här är en femma, sa min mamma, och räckte till Olle. Nu kammar och tvättar ni er först; sen går ni till Johan & Emys affär och köper en paket Persil och en burk grön såpa. Det ska hon få ihop med era blommor, när ni

ber henne om förlåtelse. Pengarna som blir över, vill jag ha tillbaks.

En stund senare stod vi där nykammade, uppsträckta och ångerfulla med varsin vårbukett framför hennes fina röda stuga. Det gungade i golvplankorna, när vi klev upp på den låga, vita verandan. Och några bin surrade i kaprifolen som klättrade runt den.

– Har du tänkt på det, Olle? Den ser ut precis som Rödluvans mormors stuga, sa jag. Du får knacka!

Olle tvekade inte. Han knöt högerhanden och knackade med knogarna. Det hördes inget inifrån. Han knackade igen, men fortfarande inget gensvar.

– Tänk om vargen har vatt här och ätit upp henne mä? Då har vi ingen lärarinna och ingen att be om förlåtelse, sa jag. Ska vi gå in och se efter? Vi kände efter.

Det var öppet. Just då hörde vi steg bakom oss.

– Hallå, pojkar, vad gör ni här, Olle och Nils? Det var vår barska fröken Hulda som kom kånkande på en treliterskruka från Alfreds ladugård. Hon kom ju från fel håll, så vi kom av oss. Olle fick målföret först tillbaka.

– Jo fröken, vi vell be om förlåtelse för dä att vi dämde i bäcken när fröken tvättade.

– Å så har vi plockat blommor till fröken, fyllde jag i, och sträckte fram min bukett.

– Å så har vi köpt nytt tvättmedel och ny såpa, sa Olle.

– Ja pojkar, så där gör man inte. Men jag förlåter er, sa hon myndigt och tittade ner på oss med sina tjocka glasögon med genomskinliga bågar. Hennes ljusrosa mustasch rörde sig när hon pratade. Den som gjorde att en del kallade henne ”Rödskägg”. Men aldrig så att hon hörde det. Då hade hon nog blivit både arg och ledsen, trodde vi.

Nästan alla i byn hade haft henne som lärare.

– Men för att ni har kommit hit och gjort upp så väl med era försyndelser, vill jag bjuda er på mina nybakta bullar och mjölk. Varsågodå å stig in i köket. Där stod redan framdukat ett fat med bullar en kaffekopp och två glas. Bullarna var goda och lättnaden stor.

Vi gick sakta hemåt, småslogs och resonerade om dagens upplevelser.

– Hur kunde hon veta att vi skulle komma? frågade Olle

– Jo du, det beror på att hela den här byn är full av maskopi, ja vuxenmaskopi.